

– ועפ"ז ישנו גם מענה על השאלה ששואלים על כך שמדברים לאחרונה שהגאולה באה תיכף ומיד ממש – לכאורה: כיצד זה יכול לעבור ולהצליח בצורה חלקה כל כך; כיצד יגיבו בני הבית על זה, ומה יאמר העולם על כך?! והמענה הוא, שאילו עניני הגאולה היו חידוש, אולי הי' מקום לשאלה; אבל היות והגאולה אינה חידוש דבר, אלא כל עניני הגאולה התחילו כבר ("כבתחלה") וכבר נמשכו ונתקבלו בעולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי' "ויועצק כבתחלה") – לא יהי' פלא כאשר הגאולה באה תיכף ומיד ממש!

לעילוי נשמת

מרת דאברושע ע"ה

בת הרה"ח הת' ר' מנחם מענדל

ומרת לאה ע"ה

נקטפה בדמי ימי ח' אלול, ה'תשל"א

ת' נ' צ' ב' ה'

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שופטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כד

(תרגום הפשו)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ברכותיו אצל נשיא דורנו – הרי „אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון“, עי"ז ש„יאמר דברים העתידיים להיות בעולם ויאמנו דבריו“²¹ (כפי שראו זאת אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר),

ויתירה מזו: „נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – כפי שהוא בנוגע לנשיא דורנו, ונמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה“²²; וצריכים לציית לו תיכף ומיד עוד „קודם שיעשה אות“, ו„אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר²³ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו“²², כיון שמאמינים בדברי הנביא, לא משום שאלו דבריו של הנביא, אלא משום שאלו דברי הקב"ה ע"י נביא זה!

... ישנה ההוראה כנ"ל, שצריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועציק" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני" וכל האנשים דדור זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע לחיי והנהגת היום יום הכללית, גם ב"בכל דרכיך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"²⁴,

עד – הנבואה העיקרית – הנבואה²⁵ ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא"²⁶.

... וע"י הקבלה וקיום ההוראות ד"שופטיך" ו"יועציק" שבדורנו – נעשה עי"ז גופא מעין והתחלת קיום התפלה²⁷ "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלימה, במכ"ש מ"סוף מעשה במחשבה תחלה"²⁸, עאכ"כ שזה כבר גם בדיבור ("ניב שפתיים", ענין הנבואה), כנהוג לאחרונה לבטא את הדברים בדיבור, כולל ובמיוחד – שהנה הנה באה הגאולה.

א. הוספת שלש ערי מקלט

לאחר הציווי בפרשתנו¹ שכאשר „יכרית ה' אלקיך את הגויים... וירשתם...“, יש להבדיל² שלש ערי מקלט – „והיה לנו שמה כל רוצח“³, ממשיכה התורה ואומרת⁴: „ואם ירחיב ה' אלקיך את גבולך כאשר נשבע לאבותיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבותיך... ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה“. ב„ספרי“ ובירושלמי⁵ נאמר, והדברים מובאים בפירוש רש"י כאן, שציווי זה אמור לגבי התקופה שלעתיד לבוא, כאשר יקבלו ישראל גם את „ארץ קני וקניזי וקדמוני“⁶. וכך פוסק גם הרמב"ם⁷: „בימי המלך המשיח מוסיפין שלש אחרות על אלו השש... והיכן מוסיפין אותן? – בערי הקני והקניזי והקדמוני שנכרת לאברהם אבינו ברית עליהן...“.

וידועה השאלה⁸: לשם מה היא צורך להוסיף

לעתיד לבוא עוד ערי מקלט? והרי, לכאורה, לא יהיו אז רוצחים⁹ אפילו באומות העולם, כדברי הנביא¹⁰ „לא ישא גוי אל גוי חרב“¹¹ – ולמרות שערי המקלט מיועדות בעיקר להורג נפש בשגגה, הרי גם אפשרות זו של הריגת נפש בשגגה לא תהיה בתקופה שלעתיד לבוא, הן מצד הנהרג והן מצד ההורג:

עצם העובדה שאדם נהרג מהווה הוכחה להיותו חייב מיתה, כדברי הגמרא¹² על הפסוק¹³ „ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו – במה הכתוב מדבר בשני בני אדם שהרגו את הנפש, אחד הרג בשוגג ואחד הרב במזיד (ואין עדות...) הקדוש-ברוך-הוא מוסיף לפונדק אחד, זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם, וזה שהרג בשוגג יורד בסולם ונופל עליו והורגו. זה שהרג במזיד נהרג, וזה שהרג בשוגג גולה“ – וכיון שלעתיד לבוא לא יהיה מקרה של הורג במזיד, הרי ממילא לא יהא אדם החייב מיתה, שיהא צורך להורגו בשוגג.

וכך גם מצדו של ההורג נפש בשגגה – שהרי ידוע¹⁴, שאדם עובר עבירה בשוגג

(9) כ"ה הלשון ב"ל"ת וספר הליקוטין ושער המצות שם „שלא יהיו רוצחים“, שאו ירבו הרוצחים“. ולכאורה לשון זה מתאים על הורג נפש במזיד *שגם מויד מקדים לערי מקלט (מכות י', ב. רמב"ם הל' רוצח פ"ה ה"ו). אבל גם בפרשתנו נאמר (יש, ד**.) 1) לשון זה (רוצח) על הורג נפש בשגגה. וכן בפ' מסעי (לה, יא. כה ואילך). וכ"ה במדרשי חז"ל, וברמב"ם בכ"מ (ראה רמב"ם שם ה"ב, ה"ט. ועוד). ואכ"מ. (10) ישע"י ב, ד. (11) כ"ה ב"ל"ת וספר הליקוטין ושער המצות שם. ועד"ז בוי"ת רענן שם. וראה הערה 17. (12) מכות י', ב. פרש"י משפטים כא, יג. וראה פרש"י נח ט, ה. (13) משפטים שם. (14) ראה ל"ת להאריז"ל ויקרא (טעמי המצות שם מצות על כל קרבנך תקריב מלח). אגה"ק סו"ס כח.

(1) יט, א ואילך. (2) ל' הכתוב בפרשתנו (יש, ב. ז): שלש ערים תבדיל לך. וברמב"ם (הלכות רוצח רפ"ח): מ"ע להפריש ערי מקלט שנאמר שלש ערים תבדיל לך. בהמצות שבהכרתת להל' רוצח (מצוה ט): להפריש ערי מקלט ולכוין* להם הדרך (ומשמע שג"ו, לכוין להם הדרך" בכלל המצוה). ובסמ"צ מ"ע קפב: להכין* שש ערי מקלט כו' ושיתקן דרך אליהם כו'. ומביא הכתוב (יש, ג) תכין לך הדרך. ובמנין המצות בריש ספר היד: להכין שש ערי מקלט שנאמר תכין לך הדרך ושלשת. ואכ"מ. (3) יש, ג. (4) שם, ח"ט. (5) מכות פ"ב ה"ז. וראה תוספתא מכות ספ"ב. (6) פרש"י כאן, ח. (7) הל' רוצח פ"ח ה"ד. (8) זית רענן (להמג"א) ליל"ש כאן. ומסיים: ועל' בכוננת הארץ. וראה ל"ת, ספר הליקוטין (להאריז"ל) ושער המצות פרשתנו עה"פ. ש"ך עה"ת עה"פ. של"ה בית דוד בסופו (כד, רע"א ואילך). משכיל לדוד לפרש"י כאן. ועוד.

(* ובמנין המצות על סדר הלכות הרמב"ם בריש ט' היד: ולהכין לו הדרך. וראה רמב"ם ט' המדע (ירושלים תשכ"ד) בש"ז ולכוין (כפנינו). לכוין. (** בהוצאת הר"ח העליר והר"י קאפח „להבדיל“, ועד"ז הוא בחינוך מצוה תקט.

(* עיין רשב"ם יתרו כ. יג. ואכ"מ. (** הלשון בפסוק ג' „כל רוצח“, י"ז ב"דוחק שבוה נכלל גם מויד כיון שגם הוא מקדים בתחלה, כ"ל. אבל מהמשך הפרשה (יש, יא) לא משמע כן. ואכ"מ.

ובפרט בזמן זה, שע"פ הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כבר סיימו הכל, וע"פ כל הסימנים אוחזים כבר ברגעים האחרונים לפני הגאולה.

... ישנה השלימות דיפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו של זה הנמצא בחוצה שאין חוצה הימנו, וגם – תרגום פנימיות התורה ותורת החסידות בלשון עם ועם [רוסית, וכיו"ב] ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, עד לימים האחרונים – שנדפס גם (ספר התניא, תושב"כ דחסידות¹⁵) ב"ברייל", הכתב עבור "סגי נהור" ר"ל (כמדובר לעיל¹⁶).

וע"פ ההכרזה הנ"ל דכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו את כל עניני העבודה, כולל העבודה דרבותינו נשיאינו כ"שופטיך" ו"יועצך" עד היום הזה, ו"אכשור דרי"י¹⁷ כפשוטו – מובן, שכבר הגיע הזמן ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצך כבתחלה" בתכלית השלימות (ואין צריכים לשוטרים, כיון שכבר הכל מבורר), לאחר הטעימה וההתחלה בזה ע"י רבותינו נשיאינו¹⁸.

מזה מובן הלימוד לכל או"א בעמדנו בשבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, הרגעים האחרונים דהגלות – שצריכה להיות עבודה בהתאם מדה כנגד מדה למצב הגאולה:

לפרסם אצל עצמו ואצל כל אלו שאפשר להגיע אליהם – שצריכים לקבל על עצמם ולקחת על עצמם (ביתר חוזק) את ההוראות והעצות ד"שופטיך" ו"יועצך" שבדורנו – "מאן מלכי רבנן"¹⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – הבא בהמשך לרבותינו נשיאינו שלפניו – שופט דורנו ויועץ דורנו ונביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל⁹: "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמון ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצוננו", "אליו תשמעון"²⁰, וכפס"ד הרמב"ם הנ"ל, שאם יש לאחד המעלות והשלימות שצריכים להיות לנביא והוא מראה אותות ומופתים – כפי שראו ורואים בהמשך קיום

כאשר יש לו איזשהו קשר (ולפחות במדה כלשהי ומעין הדבר, כדלעיל במצב של "והאלקים אנה לידו") לרע שבחטא. ואשר לכן "כל השוגגין צריכים כפרה"¹⁵. וכיון שלעתיד לבוא יתבטל הרע בעולם¹⁶, הרי לא יהא מקום לעבירה, ואפילו בשוגג¹⁷.

ב. גזירת הכתוב

יש מפרשים¹⁸ המסבירים, שהבדלת שלש ערי מקלט נוספות לעתיד לבוא היא "למצוה", או כלשון ה"מנחת חינוך"¹⁹ – "והוא גזירת

15 (וזהו כל ענין קרבן חטאת וכו') – פרש"י ריש מס' שבועות ד"ה תולה. פרש"י נח שם. וידוע השק"ט בשוגג דרבנן הצריך כפרה (ראה נתה"מ סרל"ד סק"ג. שו"ת תורת חסד א"ח סל"א. אתון דאורייתא כלל יוד. שו"ת מנחת אלעזר (מונקאטש) ח"ג ס"יב (ובמפתחות שם). ולכאורה טעם האריז"ל הנ"ל הוא גם בדרבנן).

16 כ"ה הקושיא בשל"ה שם, "בודאי לא יקרה שום רע אפ"י כי הרע יכלה מהעולם ולא יהי' רק טוב בהחלט".

17 בשער המצות שם מביא בהקושיא (נוסף על הכתוב "לא ישא גוי אל גוי חרב"), וכתוב לא ירעו ולא ישחיתו וגו' וכתוב בלע המות לנצח וגו' ואם כן איך ולמה נצטוונו לעתיד לבוא להוסיף ג' ערי מקלט אחרות כנראה שאו ירבו הרוצחים".

ולכאורה משמע שהקושיא היא גם על הריגה בשוגג ועל עצם ענין המיתה. אמנם מסיים שם בהתירוץ, אך לא במזיד שהרי אז לא ישא גוי אל גוי חרב גו' אלא יהי' בשוגג ועי"כ יתרבו הרוצחים בשוגג כו' אבל דך על כך לא ישפך דם נקי כו' ר"ל שלא יהי' במזיד רק בשוגג כנו' כי הכי כתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (ועד"ז הוא בל"ת וספר הליקוטים שם בקיצור).

אבל בשל"ה שם משמע דהקושיא היא גם על הורג נפש בשגגה (כנ"ל הערה 16 [ושם בסוף העמוד מקשה על מה שביחוקאל מוכיז טומאת מת לאביו ולאמו יטמאו הלא כתיב בלע המות לנצח]. ולכאורה כן צריך לפרש גם בהאריז"ל שם שמחלק שם בהתירוץ שתלוי אם הקץ יהי', בעתה" או "אחישנה" ודוקא אז (אחישנה) יהי' שייך הורג פש בשגגה. וראה ספר המאמרים תקס"ה ס"ע תשצט שמביא הקושיא מל"ת להאריז"ל, אך יתכן שיצטרך ערי מקלט לרוצחים בשוגג לע"ל".

ואולי כבהאריז"ל אין הכוונה הריגת נפש בשוגג כפשוטו, כ"א רק להענין ברוחניות (ע"ד הקבלה, ראה שם התיקון לזרעו של הבל כו'). ודוחק. ואכ"מ. וראה תו"ח שמות ד"ה ענין קרבן והבל. אה"ת מסעי' ע' א.ת.טו.

18 וזת רענן בתירוץ הב'.
19 מצוה תקכ.

הכתוב, כי מצד הסברא לא יצטרכו לערי מקלט לעתיד לבוא כי רק שלום ואמת וטוב יהיה בימי המלך המקוה במהרה בימינו, רק גזירת הכתוב לעשות המצוה הזאת וגזירת הכתוב שיהיו סך הכל תשעה".

אך, לכאורה, קשה לומר כך, כי בפרשה זו עצמה, לאחר הציווי "אם ירחיב ה' אלקיך את גבולך... ויספת לך עוד שלש ערים", ממשיכה התורה ומציינת את הטעם לכך: "ולא ישפך דם נקי בקרב ארצך אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה"²⁰. שגם אז יהיו ערי המקלט קשורות להריגת נפש.

ג. תחילת ימות המשיח – עולם כמנהגו נוהג

יש מפרשים²¹ האומרים, שיהא צורך בערי המקלט לעתיד לבוא בתקופה של תחילת ימות המשיח, שאז "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד"²². ואילו בתקופה המאוחרת יותר של ימות המשיח²³ – "בהמשך זמן שתתרבה הדעה בישאל" – "אז לא יצטרכו לערי מקלט"²⁴.

ולפי זה יוצא, שמן הציווי "ואם ירחיב ה' אלקיך את גבולך" – להוסיף שלש ערי מקלט לעתיד לבוא – נלמדת הוכחה לדעה שלעיל ולשיטת הרמב"ם²⁵, ש"אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד", ולפחות בתחילת תקופת המשיח²⁶, כפי שמפרט על כך הרמב"ם בספרו²⁶: "ואל יעלה על הלב שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם או יהיה שם חידוש במעשה בראשית אלא עולם כמנהגו נוהג"²⁷. וממילא תהיה

20 (דוחק גדול לומר דקאי רק אלפני פניו.
21 של"ה שם. ואולי זוהי גם הכוונה בוית רענן שם (בתירוץ הא'), "ר"ל דמיירי לימות המשיח". וראה ש"ך עה"ת. משכיל לדוד כאן.
22 ברכות לר, ב. ושי"ג.
23 ראה לקו"ש חט"ז ע' 417 ואילך. ושי"ג.
24 של"ה שם.
25 הל' תשובה ספ"ט. הל' מלכים פ"יב ה"ב.
26 רפ"יב שם.
27 והראב"ד פליג שם.

אפשרות מציאות של הורג נפש בשגגה.²⁸

ד. אין זו הוכחה מספקת

אך קשה להבין כך את דברי הרמב"ם: אם היה הרמב"ם מתכוון לומר שהציווי על הוספת ערי מקלט מהווה הוכחה ברורה לכך שמלך המשיח אינו צריך לעשות "אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם", הוא היה מציין זאת במפורש, במיוחד כאשר זוהי הוכחה מציווי בתורה, ואילו ההוכחה בענין בן-כוזיבא, שהוא מביא אותה, לקוחה מדברי ומדרשי חז"ל.

יותר מכך: מניסוח דבריו של הרמב"ם בתחילת ההלכה הבאה, הלכה ג', האומר "ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם", ואינו אומר "ואין המלך המשיח צריך לעשות...", נראה, שגם לאחור ההלכה אודות ערי מקלט לעתיד לבוא, הלכה ב', תיתכן המחשבה – "יעלה על דעתך" – שהמשיח "צריך לעשות אותות...", אך שוללים זאת משום הענין של רבי עקיבא וכו'.

כלומר, הציווי על הוספת ערי מקלט לעתיד לבוא אינה מהווה הוכחה לכך שהמשיח אינו צריך להראות אותות ומופתים וכדומה.

ולפי זה מובן, שאין זו הוכחה גם לכך שלא יהיה שינוי ב"מנהגו של עולם".³⁶

ה. "מצוה בידי גואל הדם לרדוף"

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

הציווי על הוספת ערי מקלט לעתיד לבוא אינו מוכיח שאז יהיה עולם כמנהגו נוהג, משום שערי מקלט אלו ישמשו את ההורג נפש בשגגה לפני כן – בזמן הזה.³⁷ ובהיותם אז

בכך ניתן היה להסביר דיוק בדברי הרמב"ם: לאחר שמדבר הרמב"ם²⁹ אודות האמונה בביאת המשיח, ש"כל מי שאינו מאמין בו... לא בשאר הנביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו שהרי התורה העידה עליו שנאמר... אף בפרשת בלעם נאמר...", הוא ממשיך ומציין הוכחה נוספת בהלכה נפרדת³⁰: "אף ערי מקלט הוא אומר ואם³¹ ירחיב ה' אלקיך את גבולך ויספת לך עוד שלש ערים... ומעולם לא היה דבר זה ולא צוה הקדוש-ברוך הוא לתוהו" – ולכאורה, אין מובן: מדוע מפריד הרמב"ם הוכחה זו וכותב אותה בהלכה בפני עצמה?

ולפי האמור לעיל יש לומר, שבכך מתכוון הרמב"ם לרמוז³², שההוכחה מענין ערי המקלט אינה מוסבת רק לגבי הנאמר בהלכה הקודמת – אודות ביאת המשיח בכלל – אלא גם לנאמר בהלכה הבאה³³ – "ואל³⁴ יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו, אין הדבר כך שהרי רבי עקיבא...", ואז הוא מפרט את ההוכחה מבן-כוזיבא –

גם על כך, שלא יהיה חידוש בעולם, יש הוכחה מהציווי להוסיף ערים לעתיד לבוא, המלמדנו שגם בימות המשיח יהיה "עולם כמנהגו נוהג", ולכן מובן שלא זוהי מהותו של המשיח ולא בכך נבחן אם הוא משיח.³⁵

(28) בש"ך עה"ת כאן: "אע"פ שהוא (הרמב"ם) הולך לשיטתו שכתב כו' עולם כמנהגו נוהג, עם כל זה אין עולה על הדעת שיהי' באותו הזמן רצחתי". וצ"ע, שהרי עיקר ענין ערי מקלט הוא להורג נפש בשגגה, ולמה אין עולה על הדעת שיהי' הורג נפש בשגגה כשעולם כמנהגו נוהג.

(29) הל' מלכים שם פ"א ה"א.

(30) שם הלכה ב.

(31) בדפוסים לפנינו, "אם". אבל בדפוס ראשון, "ואם" כבכתוב. ובכו"כ כת' הרמב"ם, "כי" במקום, "אם".

(32) הביאור בזה בפשטות – ראה לקו"ש ח"ח ע' 280. הל"ד ע' 114 ואילך.

(33) הלכה ג.

(34) כ"ה בדפוס הרמב"ם. ובכמה כת' הגירסא, "אל".

(35) ראה מ"ש במאמר תחיית המתים רפ"ז. וראה לקו"ש

ח"ח שם ע' 280 ואילך.

(37) ראה אלשיך כאן סוף פסוק ח.

ע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – בנוגע להכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹: "לאלתר לתשובה (ובמילא) לאלתר לגאולה", שכבר סיימו הכל, גם את "צחצוח הכפתורים"², וצריך רק להיות "עמדו³ הכן כולכם"⁴ – וגם את זה כבר סיימו – לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – מובן, שאוחזים כבר עתה בזמן של קיום היעוד "ואשיבה⁵ שופטיך גו' ויועציק", ויתירה מזו: כבתחילה: כבר ישנה ההתחלה בזה, כדלקמן.

... בכל הדורות – גם לפני תח"מ של משה – נוגע ההלכה לדעת

ש"הא-ל מנבא את בני האדם"⁷ (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), עד השלימות בזה כפי שהי' אצל משה⁸. ויתירה מזו – בכל דור שייך ש"נביא אקים להם גו' כמוך"⁹, כמבואר ברמב"ם¹⁰ ש"כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'", כלומר, שכל נביא הוא המשך נבואת משה ותורתו (אלא שבגילוי הנבואה ישנם חילוקי דרגות, כמבואר ברמב"ם¹¹). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי ש"תחזור הנבואה לישראל"¹², שהיא "הקדמת משיח"¹² – הנבואה שתהי' אצל משיח צדקנו (ש"נביא¹³ גדול הוא קרוב למשה רבינו"), ואמרו חז"ל¹⁴ ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון", ובכל דור ודור ישנו אחד הראוי לזה – לכן צריכים לדעת בתור הלכה גם בזמן הזה (עוד קודם הגאולה), שישנה המציאות דגילוי הנבואה (אצל משיח עוד לפני הגאולה), כמעין והתחלת ("יועציק כבתחלה") שלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. היינו, שאין זה חידוש שיתחדש רק לאחרי הגאולה, אלא שההתחלה בזה נפעלת עוד קודם בבחי' "יועציק כבתחלה", ולכן כותב זאת הרמב"ם בספר ההלכות שלו (ובפרט שהרמב"ם כותב בספרו גם את ההלכות הנוגעות לימות המשיח, גם – ההקדמה לזה).

ע"פ הנ"ל יובן החידוש דדורות האחרונים בכלל ובפרט דדורנו זה

בין – די נבואה העיקרית – די נבואה²⁵ אַז „לאלתר לגאולה“ און תיכף ומיד ממש „הנה זה (משיח) בא“²⁶.

. . . און דורך דער קבלה וקיום ההוראות פון „שופטיך“ און „יועציך“ שבדורנו – ווערט דורך דעם גופא דער מעין און התחלה פון קיום התפלה²⁷ „השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה“ בגאולה האמיתית והשלמה, במכ”ש פון דעם וואָס „סוף מעשה במחשבה תחלה“²⁸, עאכו”כ אַז דאָס איז שוין אויך אין דיבור „ניב שפתיים“, ענין הנבואה, ווי ס’איז נהוג לאחרונה צו אַרויסברענגען די דברים בדיבור, כולל ובמיוחד – אַז אַט אַט קומט די גאולה.

– וואָס עפ”ז האָט מען אויך אַן ענטפער אויף דער שאלה וואָס מ’פרעגט אויף דעם וואָס מ’רעדט לאחרונה אַז די גאולה קומט תיכף ומיד ממש – לכאורה: ווי קען דאָס אַזוי גלאַטיק דורכגיין און מצליח זיין; ווי וועלן די בני־בית זיך אַפרופען אויף דעם, און וואָס וועט די וועלט זאָגן אויף דעם?! איז דער ענטפער, אַז אויב די עניני הגאולה וואָלטן געווען אַ חידוש, וואָלט אפשר געווען אַן אַרט אויף דער שאלה; וויבאַלד אָבער אַז די גאולה איז ניט קיין חידוש דבר, נאָר כל עניני הגאולה האָבן זיך שוין אָנגעהויבן („כבתחלה“) און זיינען שוין נמשך ונתקבל געוואָרן אין עולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי’ „ויועציך כבתחלה“) – וועט ניט זיין אַ פלא ווען די גאולה קומט תיכף ומיד ממש!

(משיחות ש”פ שופטים, ד’ אלול תנש”א)

- 25) לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בודאות – ראה מאמרי אדה”ז הקצרים ע’ שנה-ו.
- 26) שה”ש ב, ח ובשהש”ר עה”פ.
- 27) ברכה הי”א דתפלת העמידה.
- 28) פיוט „לכה דודי“.

בארצות הקני הקניזי והקדמוני³⁸ יהא עליהם לגלות לעיר מקלט³⁹.

כפי שאנו מוצאים לגבי חובת חטאת, שרבי ישמעאל⁴⁰ כתב על פנקסו ש„כשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה“⁴¹.

אמנם, הסיבה להבדלת ערי מקלט – „להכין לך הדרך וערי מקלט רבים“⁴² – היא: „פן ירדוף גואל הדם אחרי הרוצה כי יחס לבבו והשיגו כי ירבה הדרך והכהו נפש“⁴³ – כדי שיוכלו לברוח מגואל הדם⁴⁴, ולכן „אם ירחיב ה’ אלקיך את גבולך... ויספת לך עוד שלש ערים“, שגם אז תהינה ערי המקלט מקום להימלטות מגואל הדם –

ולכאורה, הענין של „יחס לבבו“ וכו’ לא יהיה לעתיד לבוא,

38) ובפרט להדיעות שהן ארץ אדום עמון ומואב (ראה אנציקלופדי’ תלמודית ערך א”י ע’ רה. וש”ג), שגם לפני ביאת המשיח נמצאים שם יהודים.

39) וגם להדיעה שחובאה בריט”א (מכות יא, ב) „דבעינן כה”ג המכפר שיהא נמצא בשעת רציחה“ ואם לאו אינו יוצא משם לעולם – י”ל דוהו דוקא באם יש אפשרויות שיהי’ כה”ג, משא”כ בנדודי אין זה מעכב. ועוד דשיהי’ כה”ג – הוא בשעת גמר דין (משנה מכות שם). ולהעיר מענין דלא מינה לא מחריב בה (זבחים ג, א).

40) שבת יב, ב.

41) וראה יומא פ, א ופירש”י שם. אנציקלופדי’ תלמודית ערך חטאת בסופו (ע’ תקג). ואף את”ל ע”פ משנת שא”ז חיוב על כ”א, ושלימות הכפרה נעשית ע”י התשובה שבזמן הזה (ראה לקו”ש ח”ח שם ע’ 416). ובארוכה בשיחת ו’ תשרי תשמ”א) – יש לומר, דשאני גלות שהוא לא רק כפרה כקרבן, אלא גם גדר עונש.

ואף שהחיוב קרבן חטאת הוא מצות היחיד, והמצוה דגלות היא מצות הב”ד, מצות עשה להגלותו” (רמב”ם רפ”ה מהל’ רוצח. סהמ”צ ומנין המצות מ”ע רכה), הרי „גם המכה גם הוא ככלל מ”ע זו שנאמ’ (מסעי לה, כח) עליו כי בעיר בקלטו ישב עד מות הכהן הגדול“ (חינוך מצוה תי בתחלתה). ואף שזהו לאחר גמר דין, הרי גם בתחלה חיוב עליו (משום הגנה, כדלקמן בפנים).

וראה לקמן הערה 47.

42) פרש”י פרשתנו יט, ו.

43) שם.

44) ולהעיר מתדא”ג מהרש”א מכות י, ב – דעיקר חובת גלות מפני גואל הדם שלא יהרגנו, וכשאין חשש זה אין חובת גלות. אבל כבר הקשו על דבריו שמוכה בכ”מ כשאין גואל דם חייב לגלות. (ראה ספרי פרשתנו שם היר. ועוד).

אך למרות זאת רואים ב„ספרי“ בפרשתנו ש„מצוה בידי גואל הדם לרדוף“⁴⁵, וכיון שזוהי מצוה⁴⁶, הרי מובן, שהיא חלה גם לעתיד לבוא. ולכן יש צורך בערי מקלט כדי להימלט מגואל הדם⁴⁷.

במשנה⁴⁸ מובא שמצוה ביד גואל הדם להרוג את הרוצח רק במקרה של רוצח שיצא מחוץ לתחום ערי המקלט ומצאו גואל הדם, אך לא כאשר הוא עדיין בדרך בריחתו אל עיר המקלט,

אך כדי שלא להרבות במחלוקות יש לומר⁴⁹, שגם לפי דעה זו, אין הכוונה שדווקא אַז – כאשר יצא מחוץ לתחום, לאחר שכבר נכנס אל עיר מקלטו – מתחדשת מצוה גואל הדם⁵⁰, ואילו לפני שהרוצח מגיע לערי המקלט חל איסור מוחלט על גואל הדם להרוג, בדיוק כפי שחל איסור להרוג אדם אחר⁵¹ –

45) ראה ספרי דבי רב לספרי שם.

46) ראה בארוכה ביאור הר”פ פערלא לסהמ”צ לרס”ג ח”ג פרשה יו, שגואל הדם מצותי’ דגופי’ הוא ולא בתור שליח ב”ד.

47) ואפילו את”ל דוה שאין דין גלות וגואל הדם בזמן הזה* הוא לא רק משום ארי’ הוא דרביעי עלי’ אלא שמופקע בעצמם**, הרי מכיון שהחטא דהורג נפש הוא, משום המתפעל ודוה דבר נמשך, „החטא נמשך לעולם“ (צפע”ג מכות ה, ב בגמ’ ד”ה וכסבורין), נמצא כאילו נעשה מעשה החטא או, ובמילא ישנו החיוב גלות ומצוה גואל הדם כו’.

48) מכות פ”ב מ”ז (יא, ב). ושם יב, א. וראה בכללות גדר גואל הדם (ובהבא לקמן) אנצק’ תלמודית שם. וש”ג.

49) ולהעיר ממאירי מכות (יא, ב) שכתב במחלוקת ריה”ג ור”ע אי הוי מצוה או רשות, „ולא סוף דבר כשיצא אלא אף מעיקרו“.

50) ראה צפע”ג מהד”ת טז, א”ב. לב, ד (נעתק בכללי התומ”צ בערכו).

51) ראה מנ”ח מצוה תי.

(* אבל ראה שו”ת צפע”ג (וזארשא) סרט”ז בסופו: ועי’ בספרי פ’ מסעי דמבואר דערי מקלט נוהג גם בזה”ז ע”ש אף שאין מקדשין ולא מוחב ולא מנהדין. צפע”ג למכות ז. א (גליון ד”ה מנה”מ) – נעתיק בצפע”ג עה”ת מסעי לה, כט. וראה קצוה”ח סימן ב.

(** ראה אנציקלופדי’ תלמודית ערך גלות וערך גואל הדם בסופו. וש”ג. ועי’ הלשון בראשונים שחובאו שם. וראה דמ”א חו”מ ר”ט תכ”ה.

אלא, גם לפי דעה זו מוטלת מצוה על גואל הדם לנקום את מות קרובו כבר מלכתחילה, לפני הבריחה אל עיר המקלט, בדומה לשיטת ה"ספרי"⁵². אך מכיון שהתורה מאפשרת להורג נפש בשגגה הגנה מיוחדת של עיר מקלט, הרי כל עוד לא הגיע הרוצח אל עיר מקלטו⁵³, "אריה הוא דרביע עלי" (=אריה, כביכול, רובץ עליו) על גואל הדם, ואין ביכולתו לקיים את מצותו⁵⁴.

ו. לעתיד לבוא – "לא קנאה ותחרות"

אך עדיין יש להבין לפי שיטת הרמב"ם הרי הרמב"ם פוסק⁵⁵ שהריגת הרוצח בידי גואל הדם, כאשר יצא מחוץ לתחום עיר מקלטו בודון, היא רשות בלבד. ולכאורה, אף לפי דעתו, שלעתידי לבוא "עולם כמנהגו נוהג", הרי ייתכן שקיימת אפשרות של הורג נפש בשגגה, אך כיצד תיתכן אז מציאות של גואל דם אשר יחם לבבו. כיון שהרמב"ם עצמו פוסק⁵⁶ ש"באותו הזמן לא יהיה שם רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות... ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד". במצב של "לא קנאה ותחרות" וכאשר עסוקים ב"לדעת את ה' בלבד", כיצד ייתכן שאדם יהרוג את זולתו, אשר "לו אין משפט מות", רק מפני ש"יחם לבבו".

אי אפשר לתרץ שערי המקלט לעתיד לבוא

(52) ובספרי דבי רב לספרי כאן, דמאן דאית ליה (בש"ס) מצוה אפי' בתחלה מצוה (כבספרי כאן) אלא שנשאר בצ"ע. ובביאור הרי"ף פירעלא למה"צ לר"ס' מל"ת רעד כתב בפירוש הספרי שהמצוה היא לרדפו לעיר מקלטו ולא להרוג ע"ש. ומהספרי דבי רב משמע דמפרש גם להורגו.

(53) ולהעיר מצפ"ע מכות יב, א (גליון ד"ה רוצח שיצא) דאם לא גלה עדיין לכ"ע פטור אם הרגו. וי"ל ע"פ הנ"ל בפנים, דכשאנו בורח לעיר מקלט אין לו ההגנה.

(54) אף שיש לפרש שדוקא לאחר שנגמר דינו בב"ד להגלותו וכל עליו החיוב להצטרע צער גלות ששקול כמעט כצער מיתה (חינוך מצוה ת')

הרי כשיצא מעיר מקלטו, מצוה ביד גואל הדם לקיים חיוב זה.

(55) הל' רוצח פ"ה ה"י.

(56) סוף הלכות מלכים.

לא נועדו כדי להציל את ההורג נפש בשגגה מידי גואל הדם, אלא ככפרה על החטא – שהרי ערי מקלט אינן רק להגנה ולהצלה, כי אם גם כפרה⁵⁷ על החטא – משום שבפסוק נאמר במפורש "ולא ישפך דם...", שגם לעתיד לבוא נועדו ערי המקלט להגנה ולהצלה.

ובנוסף לכך: אם תפקידן של ערי המקלט לעתיד לבוא הוא רק לכפר על ההורג נפש בשגגה, הרי אין קיים חשש ש"כי ירבה הדרך והכהו נפש", ואין הכרח בהימצאות ערי מקלט דוקא בארץ קניזי וקדמוני – והלא כבר יש ערי מקלט בארץ ישראל ובעבר הירדן⁵⁸.

אך כאשר יעודן של ערי מקלט הוא גם להציל את ההורג נפש בשגגה מידי גואל הדם, מובן שיש צורך בתוספת הערים בארץ קניזי וקדמוני, כדי למנוע חשש של "ירבה הדרך" כאשר ירצה הרוצח בשגגה "לנוס שמה".

ז. גואל הדם – לפי התורה

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

מצות גואל הדם לכל פרטיה אינה ענין של "דברה תורה... כנגד יצר הרע"⁵⁹ אשר יפתה ויגרום ל"יחם לבבו", ואשר משום כך אפשרה או צייתה התורה, בלית ברירה, להרוג את הרוצח –

כי אם ההורג נפש בשגגה אינו חייב מיתה, כיצד ייתכן לומר שיש לגואל הדם רשות להרגו, ואף יותר מכך – שזוהי מצוה המוטלת על גואל הדם?

– אלא, התנהגות זו היא מלכתחילה על פי התורה והמצוה⁶⁰: יש מצבים שבהם מצוה

(57) ראה מכות ב, ב. תורה מודי שם יא, ב. ובכ"מ. וראה שו"ת צפ"ע שם. צפ"ע למכות י, א (ד"ה הללו. וש"נ.

(58) כי אין מקור לחדש דערי מקלט קולטים ומכפרים רק על הורג נפש שבאותה מדינה.

(59) כמו באשת יפת תואר (קדושין כא, ס"ב. פרש"י תצא כא, יא).

(60) וכדמוכח מהא דלכו"ע במזיד, מצוה ביד גואל הדם להרוג את הרוצח" (רמב"ם הל' רוצח פ"א ה"ב). ואם אין לו

הרמב"ם הנ"ל, אז אויב איינער האָט די מעלות ושליומיות וואָס אַ נביא דאַרף האָבן און באַווייזט אותות ומופתים – ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בהמשך קיום ברכותיו באַ נשיא דורנו – איז "אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעו", דורך דעם וואָס "יאמר דברים העתידיים להיות בעולם ויאמנו דבריו"²¹ (ווי מ'האָט עס געזען באַ כ"ק מו"ח אדמו"ר),

און נאָכמער: "נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – ווי דאָס איז בנוגע צו נשיא דורנו, און דאָס ווערט נמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה"²²; מ'דאַרף אים פאָלגן גלייך תיכף ומיד נאָך "קודם שיעשה אות", און "אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר²³ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו"²², וואָרום מ'איז מאמין אין דברי הנביא, ניט ווייל דאָס איז זיינע דעם נביא'ס רייד, נאָר ווייל דאָס איז דעם אויבערשטן רייד דורך דעם נביא!

. . . האָט מען די הוראה כנ"ל, אַז מ'דאַרף מפרסם זיין לכל אנשי הדור, אַז מ'האָט זוכה געווען אַז דער אויבערשטער האָט אויסגעקליבן און ממנה געווען אַ בעל-בחירה, וואָס מצד עצמו איז ער שלא בערך העכער פון אנשי הדור, אַז ער זאָל זיין "שופטיך" און "יועציך" און דער נביא הדור, וועלכער זאָל אָנווייזן הוראות און געבן עצות בנוגע צו דער עבודה פון אַלע אידן און אַלע מענטשן פון דעם דור, בכל עניני תורה ומצוות, און בנוגע צו דעם אַלגעמיינעם טאָג טעגלעכן לעבן און אויפפירונגען, אויך אין "בכל דרכיך (דעהו)" און "כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"²⁴,

(21) רמב"ם שם רפ"י.

(22) שם ה"ה.

(23) ואתחנן ו, טז.

(24) משלי ג, ו. אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.

אָפּגעדרוקט (ספר התניא, תושב"כ פון חסידות¹⁵) אויף „בריייל“, דער כתב פֿאַר „סגי נהור“ ר"ל (כמדובר לעיל¹⁶).

וע"פ די הכרזה הנ"ל פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אַז מ'האָט שוין פֿאַרענדיקט אַלע עניני העבודה, כולל די עבודה פון רבותינו נשיאינו אַלס „שופטיך“ און „יועציך“ עד היום הזה, און „אכשור דריי“¹⁷ כפשוטו – איז פֿאַרשטאַנדיק, אַז ס'איז שוין געקומען די צייט פון „ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה“ בתכלית השלימות (און מ'דאַרף ניט אָנקומען צו שוטרם, ווייל ס'איז שוין אַלץ מבורר), לאחרי די טעימה והתחלה בזה דורך רבותינו נשיאינו¹⁸.

דערפון איז פֿאַרשטאַנדיק דער לימוד וואָס יעדערער האָט שטייענדיק אין שבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, די לעצטע רגעים פון גלות – אַז עס דאַרף זיין אַן עבודה בהתאם מדה כנגד מדה צו מצב הגאולה:

צו מפרסם זיין באַ זיך און ביי אַלע צו וועמען מ'קען דערגרייכן – אַז מ'דאַרף אויף זיך מקבל זיין און אויף זיך אָננעמען (מיט נאָכמען שטאַרקייט) די הוראות ועצות פון די „שופטיך“ און „יועציך“ שבדורנו – „מאן מלכי רבנן“¹⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – וועלכער קומט בהמשך צו רבותינו נשיאינו שלפניו – דער שופט דורנו ויועץ דורנו, און נביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל⁹: „נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונו“, „אליו תשמעון“²⁰, וכפס"ד

(15) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר – נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' קיח ואילך. אגרות קודש שלו ח"ד ע' רכא ואילך. וראה שם ח"ה ע' צ.
 (16) שיחת ש"פ עקב (סה"ש ה'תנשא ע' 764 ואילך).
 (17) ל' חז"ל – יבמות לט, ב. חולין צג, ב.
 (18) ראה פיה"מ להרמב"ם שבהערה 6: ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחילה . . . זה יהי' בלי ספק כשיכון הבורא ית' לבות בני אדם ותרבה זכותם ותשוקתם לשם יתברך ותגדל חכמתם לפני בוא המשיח כו'.
 (19) ראה גיטין סב, א.
 (20) פרשתנו יח, טו.

לפי התורה⁶⁸, ולא רק מצד היצר הרע ורגש הנקמה הטבעי, ולכן יהיה ענין זה גם בתקופה של לעתיד לבוא⁶⁹, כאשר „לא קנאה ותחרות“ אלא „עסק כל העולם לדעת את ה' בלבד“.

ח. ערי המקלט ברוחניות

ויהי רצון שעל ידי העבודה הרוחנית של ערי המקלט בתקופתנו – ולימוד התורה, אשר „דברי תורה קולטין“⁷⁰,

ובמיוחד בזמן שניתן כ„מקלט“ – חודש אלול, אשר שמו מורכב מראשי התיבות⁷¹ „אנה לידו ושמתי לך“, „לרמוז כי הקדוש ברוך־הוא בחסדו אנה וזימן חודש אלול לכל מי שחטא בתוך השנה שישוב אז בתשובה ויקבלוהו“⁷²,

נוכה בקרוב ל„ירחיב ה' אלקיך את גבולך“ כפשוטו, ותקויים הוספת שלש ערי המקלט – „ויספת לך עוד שלש ערים“,

וכן ברוחניות – התגלות טעמי התורה לעתיד לבוא⁷³ על ידי משיח צדקנו⁷⁴,

במהרה בימינו ממש.

(משיחות מוצש"ק פ' בלק ופינחס תשל"ח)

(68) ראה תפארת ישראל למשנה מכות שם דהוי מצוה קטנה דכל כה"ג לגבי מצוה ממש רשות קרי לה.
 (69) וזה שאפ"ל מציאות שאדם יהרג לעת"ל – אף שע"פ גמ' הנ"ל ס"א הוא לפי שהרג במזיד (בלי עדים) – צריך לומר (גם לדעת הרמב"ם) שהוא לפי שהרג במזיד בזמן הזה (ראה אלשיך שם).
 (70) מכות י, א. וראה אה"ת מסעי ע' א'תיד ואילך.
 (71) ל"ת ושער הפסוקים להאריז"ל פ' משפטים. פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א.
 (72) ש"פ שם. ועד"ו בל"ת ופע"ח שם.
 (73) אה"ת שם ס"ע א'תוט.
 (74) רש"י שה"ש א, ב. – וראה ד"ה אל תצר את מואב – לאדהאמ"צ.
 (61) ראה צפע"נ מכות י, ב בתחלתו מגליון.
 (62) ואף שהרשות לגואל הדם היא רק כשיצא חוץ לתחום (כברמב"ם שבהערה 55), משא"כ לפני"ז גואל הדם (רק פטור (רמב"ם שם פ"ה ה"ט) – י"ל שאי"ז שאו נתחדש כל הגדר דרשות משא"כ לפני שבא לעיר מקלטו, כ"א שלפני"ז אר"י הוא דרביע עלי', וכנ"ל בפנים סוטה לדעת המ"ד מצוה.
 (63) ע"ד הענין ד„קנאין פוגעין בו“ (סנהדרין פב, א), דלכמה דיעות הוי רשות (רא"ש ויד רמ"ה שם. וראה גם רמ"א חו"מ סתכ"ה ס"ד).
 וכן השו"ם במל"מ הל' רוצח ספ"א.
 וי"ל שבגואל הדם הוי יתירה מזה, כי קנאי הבא לימלך אין מורין לו (סנהדרין שם), משא"כ בגואל הדם (שירי קרבן לירושלמי סנהדרין ספ"ט).
 (64) רמב"ם שם פ"ב ה"ב – לענין גואל הדם בהורג במזיד.
 (65) ע"ד החילוק באופן האבלות ע"פ תורה בהתאם למדת הקירוב משפחת.
 (66) מסעי לה, כז. לב"ג.
 (67) ראה מו"ק ה, א.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

הוספה בשורת הגאולה

לז.

המשך פון נבואת משה ותורתו (נאָר אין דעם גילוי הנבואה זיינען פאַראַן חילוקי דרגות, ווי דער רמב"ם איז מבאר¹¹). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי וואָס „תחזור הנבואה לישראל”¹², וואָס איז „הקדמת משיח”¹² – די נבואה וואָס וועט זיין באַ משיח צדקנו (וואָס „נביא”¹³ גדול הוא קרוב למשה רבינו”), ואמרו חז”ל¹⁴ אַז „גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון”, און בכל דור ודור איז דאָ איינער וואָס איז ראוי לזה – דעריבער דאַרף מען וויסן אַלס אַ הלכה אויך בזמן הזה (נאָך פאַר דער גאולה), אז ס’איז דאָ די מציאות פון גילוי הנבואה (באַ משיח עוד לפני הגאולה), אַלס אַ מעין והתחלה (”יועציך כבתחלה”) צו שלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. דאָס הייסט, אַז דאָס איז ניט קיין חידוש וואָס וועט זיך אויפּטאַן ערשט נאָך דער גאולה, נאָר די התחלה בזה ווערט שוין אויפּגעטאַן פריער בבחי’ ”יועציך כבתחלה”, דעריבער שרייבט עס דער רמב”ם אין זיין ספר הלכות (ובפרט אַז דער רמב”ם שרייבט בספרו אויך די הלכות וואָס זיינען נוגע לימות המשיח, אויך – די הקדמה לזה).

ע”פ הנ”ל וועט מען פאַרשטיין דעם אויפטו פון די לעצטע דורות בכלל ובפרט פון דעם איצטיקן דור ובפרט אין דעם איצטיקן זמן, וואָס לויט הכרזת והודעת כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו האָט מען שוין אַלץ פאַרענדיקט, און לויט אַלע סימנים האַלט מען שוין אין די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה.

. . . מ’האָט די שלימות פון יפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו פון אַזאָ וואָס געפינט זיך אין חוצה שאין חוצה הימנו, און אויך – דער תרגום פון פנימיות התורה ותורת החסידות אין לשון עם ועם [רוסיש, וכיו”ב] דורך כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, ביז בימים האחרונים – אויך

(11) פ”ז ה”ו.

(12) רמב”ם אגרת תימן פ”ג.

(13) רמב”ם הל’ תשובה פ”ט ה”ב.

(14) ראה שמו”ר פ”ב, ד. זח”א רנג, א. שער הפסוקים פ’ ויחי. תו”א ר”פ משפטים. ועוד.

ע”פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – וועגן דער הכרזה והודעה פון כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו¹: „לאלתר לתשובה (ובמילא איז) לאלתר לגאולה”, אַז מ’האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, אויך דער „צופוצן די קנעפ”², און עס דאַרף נאָר זיין „עמדו³ הכן כולכם”⁴ – און דאָס האָט מען שוין אויך פאַרענדיקט – אויף צו מקבל זיין פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – איז פאַרשטאַנדיק, אַז מ’האָלט שוין איצטער באַ דעם זמן פון קיום היעוד „ואשיבה”⁵ שופטיך כו’ ויועציך”⁶, און נאָכמער: כבתחילה: מ’האָט שוין די התחלה דערפון, כדלקמן.

. . . בכל הדורות – אויך לפני תחה”מ של משה – איז נוגע די הלכה צו וויסן אַז „האֵל מנבא את בני האדם”⁷ (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), ביז די שלימות בזה ווי ס’איז געווען באַ משה⁸. און נאָכמער – בכל דור איז שייך אַז „נביא אקים להם גו’ כמוך”⁹, ווי דער רמב”ם איז מבאר¹⁰ אַז „כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו’ אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו’”, ד.ה. אַז יעדער נביא איז אַ

(1) „קול קורא” בהקריאה והקדושה” (סיון-תמוז תש”א. אלול תש”ב) – נדפסו באגרות-קודש אדמו”ר מהורי”צ ח”ה ע’ שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח”ו ע’ תל ואילך.

(2) ראה שיחת שמח”ת תרפ”ט.

(3) אגרות-קודש שלו ח”ד ע’ רעט. וש”נ.

(4) ראה „היום יום” ט”ו טבת. ובכ”מ.

(5) ישע’ א, כו.

(6) ראה פיה”מ להרמב”ם סנהדרין פ”א מ”ג, דמשמע שם ש, ואשיבה שופטיך גו”י יהי עוד „לפני בוא המשיח” וכחסיום בכתוב זה „אחרי כן יקרא לך עיר הצדק גו”י. וראה לקו”ש ח”ט

ע’ 105 הערה 74.

(7) רמב”ם הל’ יסודי התורה רפ”ו.

(8) לקו”ש חכ”ג ע’ 71. ע”ש.

(9) פרשתנו יח, יח.

(10) שם פ”ח ה”ב.